

BETÆNKNING

Afgivet af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at evaluere Grønlands Sprognævnns arbejde med godkendelse af fagterminologi på grønlandsk. Evalueringen skal færdiggøres inden EM2019 og indeholde anbefalinger til en optimering af arbejdet med udviklingen af den grønlandske fagterminologi.

(Siumut gruppen)

OG

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut i samarbejde med Grønlands Sprognævn at prioritere udviklingen og godkendelsen af juridiske fagtermer på grønlandsk. Endvidere pålægges Naalakkersuisut, efter drøftelse med sprognævnet, at fremlægge en tidsplan for arbejdet for Inatsisartut inden FM2019.

(Inuit Ataqtigiits Inatsisartut-gruppe)

Afgivet til forslagernes 2. behandling

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Doris J. Jensen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Laura Táunâjik, Siumut

Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqtigiit

Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit (suppleant)

Udvalget har efter 1. behandlingen den 18. oktober 2018 under EM2018 gennemgået forslagene.

1. Forslagernes indhold og formål

F.s.v. angår EM2018/121 om Grønlands Sprognævnns arbejde med godkendelse af grønlandsk fagterminologi i generel forstand, ønsker forslagsstillerne en evaluering af dette arbejde. Evalueringen skal munde ud i en række anbefalinger til en optimering af udviklingen af nævnte arbejde.

Med EM2018/159 foreslås Naalakkersuisut pålagt et samarbejde med Grønlands Sprognævn om en prioritering af udviklingen af arbejdet med, herunder godkendelsen af, juridiske fagtermer på grønlandsk. I relation hertil foreslås Naalakkersuisut pålagt at fremlægge en tidsplan for nævnte arbejde for Inatsisartut. Denne tidsplan skal udarbejdes efter drøftelser med Grønlands Sprognævn.

2. Udvalgets behandling af forslaget

Indledningsvist konstaterer udvalget, at der under forslagens førstebehandling blev stillet spørgsmål til status for Naalakkersuisuts arbejde med grønlandsk på google-translate. Udvalget skal anmode Naalakkersuisut om at give en status herom under nærværende forslags andenbehandling.

Grundet det temamæssige overlap mellem EM2018/121 og EM2018/159 har udvalget valgt at skrive en samlet betænkning om disse forslag.

2.1 Sprognævnets opgaver ift. fagterminologi

I 2017 blev en ny lov om Grønlands Sprognævn (herefter Sprognævnet) vedtaget af Inatsisartut¹. I relation til nærværende to forslag, fremgår det af bl.a. § 2, stk. 1, 3 og 4 i Inatsisartutlov om Sprognævnet:

2. Sprognævnet har til opgave at:

1) følge det grønlandske sprogs udvikling, herunder indsamle og registrere nye grønlandske ord, former, vendinger og fremmedord,

[...]

3) godkende fagterminologi, herunder enkelte fagudtryk og vendinger inden for et bestemt fagområde, jf. stk. 3,

[...]

Stk. 3. Sprognævnet nedsætter grupper af sagkyndige, der indstiller forslag til fagterminologi til godkendelse i Sprognævnet.

Stk. 4. Sprognævnet kan til løsning af konkrete opgaver nedsætte ad-hoc udvalg, arbejdsgrupper eller komitéer med deltagelse af Sprognævnets medlemmer eller eksterne deltagere med særlige faglige kompetencer.

Således adskiller fagterminologi sig fra det grønlandske sprog i almindelighed. Fagtermer udvikles og godkendes fra Sprognævnet, mens ”almindelige” grønlandske ord udvikles gennem brug blandt grønlandssprogede, og registreres herefter af Sprognævnet.

¹ Inatsisartutlov nr. 5 af 1. juni 2017 om Grønlands Sprognævn

Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut i sit svarnotat anfører følgende:

”Derudover informerer Departementet for Sociale Anliggender og Justitsvæsen, at de står for indsamling af juridiske termer, som med tiden skal have ordforklaringer og korrekte oversættelser på i henhold til Naalakkersuisuts ”Strategi- og indsatsplan på justitsområdet” fra 2017. Disse vil blive forelagt for Grønlands Sprognævn til godkendelse.”

Udvalget finder det positivt, når netop sagkyndige på de relevante fagområder aktivt tager del i arbejdet med udviklingen af den grønlandske fagterminologi. Dog skal udvalget bringe nedenstående bestemmelse fra Inatsisartutlov om Grønlands Sprognævn i erindring, f.s.v. angår den officielle brug af fagtermer.

§ 5. Den officielle grønlandske restskrivning, nyuddannede afløsningsord og den af Sprognævnet fastlagte fagterminologi skal følges og bruges af alle dele af den offentlige forvaltning, af Inatsisartut og myndigheder med tilknytning til Inatsisartut og af domstolene.

2.2 FL2018

Naalakkersuisut informerede i sit svarnotat om forhøjelsen af hovedkonto 40.94.27 *Oqaasileriffik*. Af FL2018 fremgår det, at der er sket en forhøjelse med kr. 900.000. Dette til brug for to ekstra årsværk til henholdsvis sprog tjenesten² samt til udarbejdelsen af retskrivningsordbogen. Således synes der ikke at være tale om ekstra midler specifikt til brug for udviklingen af fagterminologien.

2.3 Tidsperspektiverne for arbejdet

Det med EM2018/121 foreslåede arbejde vil selvsagt kræve et samarbejde mellem Naalakkersuisut og Sprognævnet, samt nødvendiggøre både indsamling af data, analyse og udarbejdelse af anbefalinger for arbejdet med fagterminologi i bred forstand. Der er dermed tale om en længere arbejdsproces, der skønnes først at kunne færdiggøres til EM2019. Evalueringen vil være til gavn for hele Inatsisartut, både ift. budgetteringen med Landskassens midler og ift. Inatsisartuts tilsyn med implementeringen af gældende lovgivning. Udvalget skal således kraftigt opfordre til, at en eventuel evaluering og de dertil knyttede anbefalinger fremlægges offentligt, herunder omdeles til Inatsisartut – trods det, at der ikke fremgår et specifikt krav herom i forslaget.

Med EM2018/159 ønskes Naalakkersuisut pålagt at fastsætte en prioritering af udviklingen og godkendelsen alene af *juridiske fagtermer*. Herefter ønskes Naalakkersuisut pålagt at indgå i en dialog med Sprognævnet mhp. udarbejdelsen af en tidsplan for arbejdet med de juridiske termer ud fra Naalakkersuisuts prioritering.

² Det formodes, at der er tale om den af Inatsisartut vedtagne sprog tjeneste med FM2017/50.

Arbejdet skønnes ikke at lægge beslag på mere tid, end at tidsplanen vurderes at kunne blive færdiggjort inden FM2019 - trods det, at tidsplanen skal fremlægges for Inatsisartut.

2.4 Forventet indhold i en evaluering og tidsplan

Udvalget skal i relation til begge nærværende forslag henvide til betænkningen afgivet til den gældende Inatsisartutlov om Sprognævnet. Heri anførte Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke følgende bl.a. med henblik på en effektiv anvendelse af de bevilgede midler³:

”Udvalget skal henstille til, at de relevante aktører opvejer befolkningens og fagpersonernes behov for oversættelse af fagudtryk og vendinger, inden arbejdet med at udvikle nye grønlandske fagterminologier igangsættes. Dette bl.a. for at vurdere hensigtsmæssigheden i at oversætte allerede ibrugtagne begreber o.l.”

Naalakkersuisut ønskes med EM2018/121 pålagt en udarbejdelse af anbefalinger pba. en evaluering af Sprognævnet. Hermed dannes der mulighed for at udarbejde en evaluering, der kan anvendes til brug for en effektivisering af ressourceforbruget i Sprognævnet. Dette er ligeledes i tråd med udvalgets ovennævnte henstilling ved vedtagelsen af den gældende lovgivning.

Effektiviseringen kan opnås f.eks. gennem en evaluering af følgende:

- en klarlægning og eliminering af eventuelle unødvendige (ressourcekrævende) procedurer,
- en prioritering og dermed fokusering af Sprognævnets arbejde på fagområder, der har den største efterspørgsel – hermed skabes der mulighed for større fremdrift på det enkelte fagområde og mindre tidsforbrug
- en analyse af det reelle ressourcebehov kontra tildelte midler

Såfremt den med EM2018/121 ønskede evaluering vedtages i den foreliggende form, skal udvalget således opfordre til, at der evalueres på ressourceforbruget (personale og økonomi) vis-a-vis de konkrete resultater (udvikling og offentliggørelse af godkendt fagterminologi). Herudover bør evalueringen ligeledes fokusere på det faglige niveau – herunder den aktive anvendelse af relevante sagkyndige jf. § 2, stk. 3 i gældende Inatsisartutlov om Sprognævnet.

F.s.v. angår en eventuel vedtagelse af den foreslåede tidsplan, skal udvalget opfordre til, at der med udarbejdelsen af tidsplanen tages højde for, ikke kun de personalemæssige og økonomiske ressourcer, men sikringen af et højt fagligt niveau. På det juridiske område er anvendelsen af latinske fagtermer udbredt i hele verden - uanset det konkrete lands sprog.

³ Betænkning afgivet til FM2017/123 ”Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx. af xx. xxx 2017 om Grønlands Sprognævn”

Udvalget skal således stærkt opfordre til, at følgende spørgsmål søges besvaret: 1. Hvilke omkostninger (både faglige og økonomiske) vil det have, såfremt der for enhver pris skal fastsættes specifikke grønlandske termer for alle anvendte juridiske begreber? Og 2. Skal der tillades anvendelse af latinske betegnelser, således der i højere grad er fokus på den praktiske anvendelse (jurauddannede burde således alle være bekendte med visse latinske begreber, der i højere grad end det lokale sprog, har fundet anvendelse.)

3. Forslagenes økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslagene i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagene realisering. Således angives der for EM2018/121, at det anslås evalueringsarbejdet vil lægge beslag på op til ½ AC-årsværk. Udvalget har ikke fundet anledning til at anlægge en anden vurdering.

F.s.v. angår EM2018/159 vurderes det nødvendige ressourceforbrug til ca. ¼ AC-årsværk. I og med opgaverne hos Grønlands Sprognævn falder ind under den almindelige instruksbeføjelse Naalakkersuisut har overfor nævnet, og at der ikke forventes et større analysearbejde i forbindelse med udarbejdelsen af tidsplanen, vurderer udvalget, at ¼ AC-årsværk udgør den øvre grænse for, hvad arbejdet vil indebære.

4. Udvalgets indstillinger

EM2018/121

Et **enigt** udvalg indstiller forslaget til **vedtagelse**.

EM2018/159

Et **enigt** udvalg indstiller forslaget til **vedtagelse**.

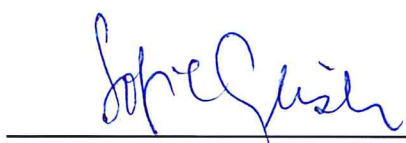
Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Doris J. Jensen
Formand

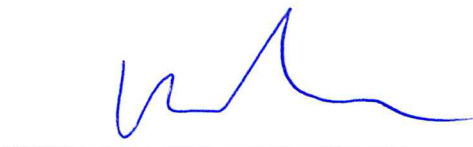
Laura Táunâjik

Sofia Geisler

Nivi Olsen

Peter Olsen